Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

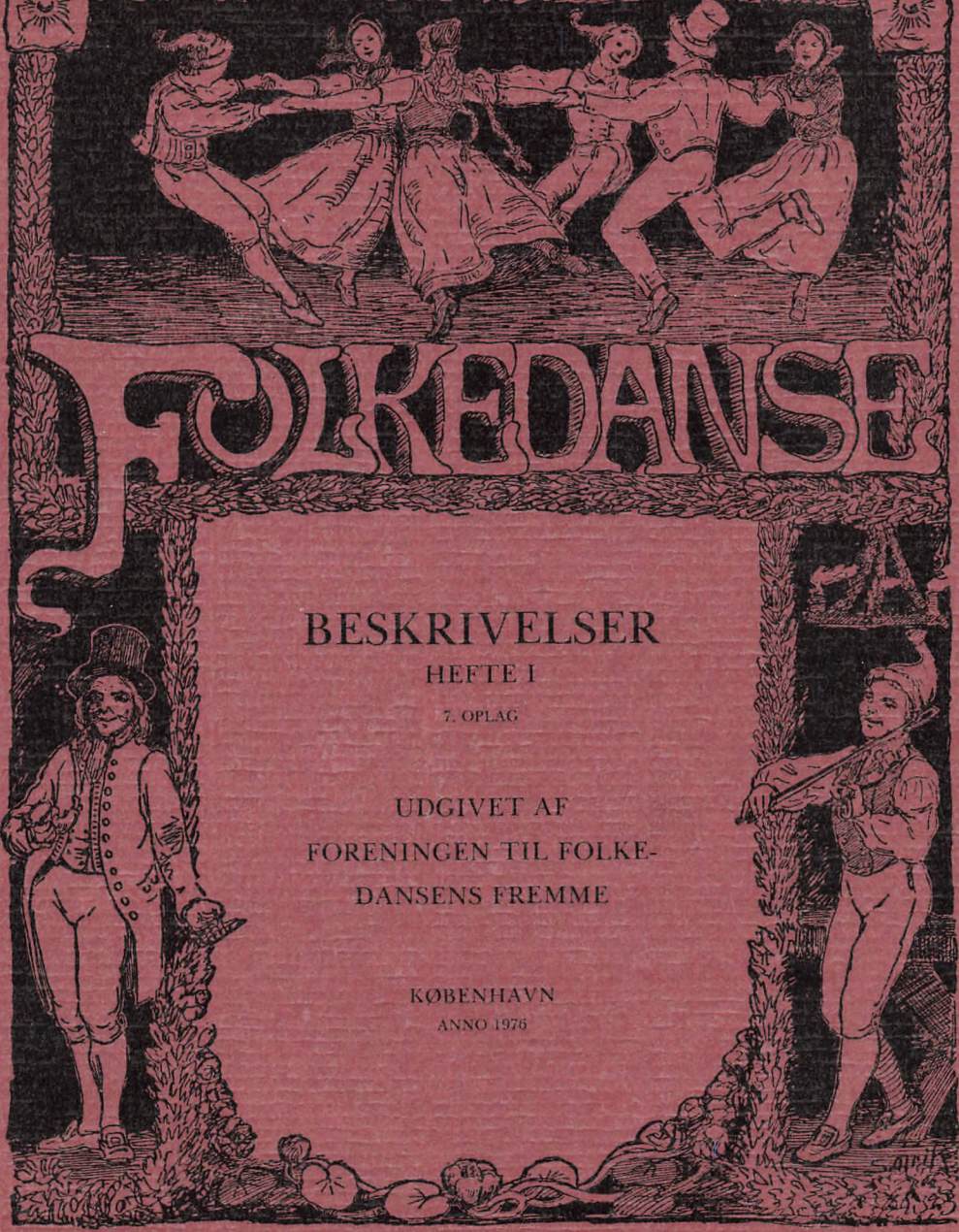
Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

FOLKEDANSE

BESKRIVELSER

HEFTE I

7. OPLAG

UDGIVET AF
FORENINGEN TIL FOLKE-
DANSENS FREMME

KØBENHAVN
ANNO 1976

I Hovedkommission: Danske Boghandleres Kommissionsanstalt.
©Foreningen til Folkedansens Fremme.

BESKRIVELSE

AF

GAMLE DANSKE FOLKE DANSE

HEFTE I

UDGIVET AF FORENINGEN
TIL FOLKEDANSENS FREMME
KØBENHAVN
ANNO 1976

© SIGURD ØLRIK

Foreningen til Folkedansens Fremme udsender hermed beskrivelseshefte I i 7. oplag. For at lette arbejdet for lederne er de enkelte dansebeskrivelser udarbejdet i lighed med egnshefterne.

Melodierne til dansene findes i det af foreningen udgivne Musikhefte I.

For godt samarbejde ved gennemgangen af dette – 7. oplag – retter vi en særlig tak til Arne Bech.

Foreningen til Folkedansens Fremme

Copyright
by Foreningen til Folkedansens Fremme
Printed in Denmark by
RR marketing / H C Jensen Offset, Karlslunde
ISBN 87-850-40-398

Indledning.

Tallene i Margenen angiver nummeret på den eller de takter, som svarer til den overfor stående del af beskrivelsen. Musikken er forsynet med tilsvarende taktinddeling.

Fronten benævnes den side af salen, hvor musikken er.

Opstilling er den stilling, man indtager ved dansens begyndelse.

Rækkeopstilling: Damer og herrer står på to rækker, damerne til venstre, herrerne til højre, set fra fronten. Første par står nærmest ved fronten.

Omvendt rækkeopstilling: Som rækkeopstilling, men damerne til højre, herrerne til venstre, set fra fronten.

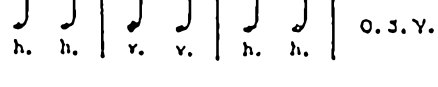
Kvadrille består af 4 par. 1. og 2. par står henholdsvis med ryg og ansigt mod fronten, 3. par til højre, 4. til venstre for 1. par.

Dobbeltkvadrille består af 8 par. Man taler her om 1., 2., 3. og 4. række; rækkernes plads i dobbeltkvadrillen svarer til parrenes i kvadrillen.

Hånden: Hvor ikke andet udtrykkeligt er bemærket, er håndstillingen fri.

Trin og fatninger henvises til »Vejledning for Ledere i Folkedans«, specielle trin og fatninger beskrives under dansen.

Fransk Reeltrin ligner reeltrin, men den fod, der løftes, føres i en stor bue fremad, udad og bagud og sættes ved siden af den anden.

Fra første Udgave (1901):

»Det har været Formaalet at give en nøjagtig Beskrivelse af Dansene, som de danses eller er blevne dansede paa deres Hjemsted. Udførelsen af en Dans er, undertiden endog paa samme Egn, ikke ganske ens, men for Overskueligheds Skyld er der kun anført en enkelt Udførelse. Da det endnu er umuligt at beskrive de for en bestemt Egn karakteristiske Danse, og da en saadan kulturhistorisk Opgave ligger udenfor denne Beskrivelses Ramme, er der kun i al Almindelighed angivet, fra hvilken Egn vi har den paagældende Dans.«

Danse

Fremad

Falster

Musikhefte I, Nr. 1.

Opstilling: Parvis med alm. fatning.
Trin: Chassétrin og polkatrin.

1–4 4 polkatrin rundt.
5 1 chassétrin fremad, herren begynder med venstre, damen med højre fod.
6 Appel med bageste fod; appel med forreste fod.
7–8 5–6 gentages
1–8 Ovenstående gentages 1 gang.
| :9–16: | Ovenstående gentages 2 gange.

Skomagerstykket

Horsensegnen

Musikhefte I, Nr. 2.

Opstilling: Parvis med front mod hinanden.
Trin: Polkatrin.

1 Herre og dame lader deres knyttede hænder hurtigt kredse udenom hinanden i retning indefra – opad – udad og løfter h. hånd med strakt pegefinder udad – opad: »Tråden rulles op og trækkes ud«.
2 Det samme og tråden trækkes ud med v. h.
3 Med et kraftigt ryk føres albuerne 2 gange bagud, medens højre knæ løftes: »tråden strammes«.
4 3 klap i hænderne.
1–4 Ovenstående gentages.
| :5–8: | Polka rundt, alm. fatning. – 8 trin.

Ruder Es.

Skanderborgegnen

Musikhefte I, nr. 3.

Opstilling: Parvis over for hinanden.

Trin: Løbetrin, hoptrin og polkatrin.

1–4 Med 1 klap i hænderne danner herre og dame højre armkrog og løber rundt medsols. 8 seje løbetrin.

5–8 Med 1 klap danner de venstre armkrog og løber rundt modsols. 8 seje løbetrin.

9–16 Damen danser baglæns modsols i salen med 8 hoptrin efterfulgt af herren.

| :17–24: | Polka rundt, alm. Fatning. – 16 trin.

Hornfiffen

Randersegnen

Musikhefte I, Nr. 4.

Opstilling: Parvis. Herren holder d.s v. h. i egen h. Ledige hænder i siden.

Trin: Polkatrin og følgende trin.

1–2 1) Venstre fod skråt frem til v.
2) Højre fod bagved v.
3) Venstre fod skråt frem til v.
4) Højre fod skråt frem til h.
5) Venstre fod bagom h. og til h. for denne.
6) Med et spring svinges h. fod i en bue fremad og til h.
7) Nedspring samtidig på begge fødder, idet venstre hæl støtter i højre fods svang.

3–8 Ovenstående gentages 3 gange.

1–8 Ovenstående gentages 4 gange.

| :9–16: | Polka rundt, alm. fatning. – 16 trin.

Pigernes Fornøjelse

Samsø

Danses til: »I Kongelunden skal Brylluppet staa«.

Musikhefte I nr. 5

Opstilling: Dansen danses af 2 damer. 1 . dame foran 2. med armene krydsede foran sig, således at højre arm er øverst; 2. dame bagved med venstre hånd holdende 1. dames højre hånd og med højre 1. dames venstre hånd.

Trin: Valsetrin, begge begynder med højre fod.

Almindelig vals ret om; under de 2 første valsetrin bytter damerne plads, idet 1. dame slipper med højre hånd og fører den i en bue over 2. dames hoved. Fatter derefter 2. dames venstre hånd med sin højre. 2. dame har samtidig ført venstre hånd frem foran sig under højre arm hen til højre side.

Nu er stillingen altså som udgangsstillingen, kun er 1. dame nu bagest, 2. dame forrest.

Dette gentages med 1. dame bagest og 2. dame forrest. Dansen fortsætter stadig på samme måde.

Syvspring

Musikhefte I, nr. 6.

Opstilling: Parvis med tohåndsfatning.
Herren med ryggen mod midten.

Trin: Hoptrin og balancé.

1–8 a) Omdansning medsols. 8 hoptrin.

1–8 Omdansning modsols 8 hoptrin.

9–16 b) Parret danser 4 balancés fremad i danseretningen. Herren begynder med v., damen med h. fod.

9–16 Parret danser 4 balancés tilbage.

17–18 Parret gør 1 tramp i gulvet med h. fod. (Foden løftes på 17 og sættes i gulvet på 18.)

Musikken gentages 7 gange og takterne 17–18 spilles for hver gentagelse 1 gang mere. a) og b) danses ved gentagelserne uforandret. I takt 18 gøres altid 1 tramp i gulvet med h. fod 1. gang takten spilles; 2. gang tilføjes 1 tramp med v. fod; 3. gang h. knæ mod gulvet; 4. gang v. knæ; 5. gang h. albue; 6. gang v. albue og endelig 7. gang panden mod gulvet.

Nu fortsættes dansen, idet gentagelserne af de sidste noder og de tilsvarende bevægelser aftager i modsat orden af den, hvori de tiltog, så at 13. gang ender med 1 tramp i gulvet med h. fod.

Dansen bliver mange steder danset af 2 karle og (i Klakring ved Horsens) af flere par sammen; de dansende holder da hinanden i hænderne i en kreds.

I Odsherred har det, i hvert fald lejlighedsvis, været brugt, at den ene karl, i stedet for at dunke panden i gulvet, slog en kolbøtte hen over ryggen på den anden.

Berggreen, fra hvem ovenstående beskrivelse er taget (se A. P. Berggreen: Danske Folke-Sange og Melodier, s. 377), nævner, at han har set en med hans stemmende beskrivelse fra Kullen, og siger at dansen foruden i Danmark også forefindes i Sverige, Schweiz og Frankrig.

Norsk Fjældmarch

Vendsyssel

Musikhefte I, nr. 7.

Opstilling: 1 herre og 2 damer.

Trin: Seje hoptrin.

|:1–8:| a) Herren danser foran med et tørklæde i hver hånd; damerne bagefter med hinanden i hånden og med den anden hånd holdende i herrens tørklæde. 16 seje hoptrin fremad, alle begynder med venstre fod.

9–16 b) Med en appel danser herren baglæns, bukkende sig ind under damernes løftede arme (1. og 2. trin). Venstre dame danser først ind under herrens højre arm, bag om ham (medsols, 3. og 4. trin). – Højre dame drejer sig derefter modsols under herrens højre arm (5. og 6. trin). Til sidst drejer herren sig medsols under sin højre arm (7. og 8. trin).
Alle danser de 8 hoptrin i en glidende bevægelse.

9–16 Afdeling b) gentages, dog uden appel.

Dansen begynder forfra og fortsættes efter behag.

Den toppede høne

Musikhefte I, nr. 8

Opstilling: 1 herre og 2 damer i kreds.
Trin: Hoptrin.

1–8 a) Kreds medsols, 8 hoptrin.

1–8 Kreds modsols, 8 hoptrin.
Appel ved begyndelsen og vendingen.

9–16 b) Alle danser 8 hoptrin, idet damerne slipper hinandens hænder, og venstre dame og herren danner en port, hvor højre dame danser igennem og hjem på plads efterfulgt af herren, der drejer sig under sin egen løftede arm, idet han stadig har damernes hænder i sine. Samtidig danser venstre dame ganske lidt fremad (4 hoptrin).
Højre dame og herren danner derefter port, som venstre dame danser igennem fulgt af herren – højre dame lidt frem (4 hoptrin).

9–16 Afdeling b) gentages.

Bitte Mand i Knibe

Randersegnen

Musikhefte I, nr. 9.

Opstilling: 2 par danser sammen.

Trin: Løbetrin, tyrolertrin og valsetrin.

1–8 a) Herrerne danner venstre armkrog og løber med højre arm om damens liv rundt modsols. Damens venstre hånd hviler på herrens venstre skulder. 24 løbetrin. Jo hurtigere damerne svinges rundt, des mere må de læne sig bagover.

1–8 Derefter fatter herrerne under farten hinandens venstre hånd og svinger damerne foran sig; herrerne løfter venstre arm, damerne bøjer sig og løber gennem porten samtidig med, at herrerne fatter deres venstre hånd med egen højre; damerne vender sig modsols og fatter hinandens højre hånd hen over herrernes, og uden at standse løber alle fire, altså med armene krydsede og front indad, rundt modsols. 24 løbetr.

|:9–16:| b) Tyrolervals.

Oftest danser andre par sammen, når dansen gentages.

Korsfirtur

Randersegnen

Musikhefte I, nr. 10.

Opstilling: 4 par i mølle.

Trin: Løbetrin, hoptrin og totrin.

1–4 a) Herrerne danner mølle med venstre hånd og lægger højre arm om damens liv. Hun lægger venstre hånd på herrens venstre skulder. De løber rundt modsols. 16 løbetrin (beg. m. udv. fod).

1–4 Herrer og damer bytter plads, idet herrerne slipper hinandens hænder og skyder damerne for om sig;

disse løber til venstre for om deres herre, idet de løfter venstre arm over hans hoved og danner mølle. Herren dukker sig under damens arm, lidt til højre; damen lægger højre hånd på hans venstre skulder og han venstre arm om hendes liv.
Dette er foregået uden standsning, og de løber videre rundt modsols. 16 løbetrin.

| :5–8: | b) Kæde 1 gang rundt (egen danser højre hånd). 16 hoptrin.

| :9–12: | c) Parvis 16 totrin rundt i kredsen. Livfatning.

Dansen fortsættes efter behag.

Firetur

Vardeegnen

Musikhefte I, nr. 11.

Hele musikken spilles 2 gange for hver tur.
Opstilling: 2 par overfor hinanden.
Trin: Hoptrin, chassétrin, reeltrin, gangtrin og totrin.
Appel ved begyndelsen af og midt i afdeling a).

1–4	1. tur	a)	Kreds medsols. 8 hoptrin.
5–8			Kreds modsols. 8 hoptrin.
9		b)	Herre og dame danser vendt mod hinanden, hver for sig, med 1 chassé sidelæns forbi modstående danser over til modsat plads (damerne imellem herrerne). Damerne begynder med højre fod, herrerne med venstre fod.
10–12			6 reeltrin overfor egen danser; d. beg. med v., h. med h. fod.
13–16			Chassé og reeltrin gentages, men til modsat side og med modsat fod.
1–2		c)	Armkrogskæde. Højre armkrog med fremmed danser og 3/4 gang rundt med 4 gangtrin.

3–6 Venstre armkrog med egen danser og 1¾ gang rundt. 8 gangtrin.

7–8 Højre armkrog med fremmed danser, rundt med 4 gangtrin og alle slutter på egen plads. Hver gang herrerne skifter damer, skal herrerne stå ryg mod ryg.

9–16 d) 16 totrin med egen danser kredsen 2 gange rundt. Livfatning.

1–8 2. tur a) Enhåndsmølle med- og modsols. 16 hoptrin.

3. tur a) Tohåndsmølle med- og modsols. 16 hoptrin.

4. tur a) »Gaasegang« : Gang rundt efter hinanden først med-, derefter modsols. 16 gangtrin – ingen klap.

5. tur a) »Åget«, : Herrerne tager tohåndsfatning og løfter armene, damerne bøjer sig ind under herrernes arme, tager tohåndsfatning og løfter, uden at slippe, armene og lægger dem over herrernes skuldre, samtidig med at herrerne sænker armene og lægger dem om livet på damerne. Således danses der rundt først med-, så modsols. 16 hoptr.

Afdelingerne b), c) og d) er ens i alle turene.

1–8 Dansen slutter med: Stor kreds med- og modsols. 16 hoptrin.

Pirrevals

Nordsjælland

Musikhefte I, nr. 26.

Opstilling: 3 par i kreds.

Trin: Hurretrin og gangtrin.

1–8 1. tur a) Stor kreds medsols. 16 hurretrin.

9–12 b) Armkrogskæde. Herrerne modsols., damerne medsols. Først højre armkrog med

egen danser | derpå venstre med mødende danser | så h. med fremmed | og v. med egen danser ½ omgang rundt. 8 gangtrin.

13–16 Derpå går herrerne medsols og damerne modsols tilbage, idet man tager højre armkrog med fremmed danser | venstre med mødende danser | og højre med egen danser ½ gang rundt til udgangsstillingen. 8 gangtrin. Ofte når man ikke at tage højre armkrog med egen danser, før musikken er færdig, og i så fald undlader man det og begynder straks på næste tur.

1–8 2.–3.–4. Tur a) Omdansning på stedet med egen danser; almindelig fatning. 16 hurretrin.

5.–7.–9. Tur a) Damerne danner kreds med hinanden om livet og danser rundt medsols. 16 hurretrin.

6.–8.–10. Tur a) Herrerne danner kreds med hinanden om livet og danser rundt medsols. 16 hurretrin.

11. tur a) Stor kreds medsols. 16 hurretrin.

Afdeling b) er ens i alle turene.

1–8 Dansen slutter med omdansning på stedet med egen danser; almindelig fatning. 16 hurretrin.

Tretur

Ribeegnen

Musikhefte I, nr. 13

Opstilling: 4 par i kvadrille,

Trin: Hoptrin, tyrolertrin og hopsatrin.

1–8 1. Tur a) Stor kreds medsols. 8 hoptrin.

1–8 Stor kreds modsols. 8 hoptrin.

9–16 b) 1. og 2. par løber med 8 små løbetrin mod hinanden således at 2. par åbner for 1., der

løber igennem det, derefter baglæns til plads, hvorunder 1. par åbner for 2. par.
8 små løbetrin.

9–16 3. og 4. par danser på lignende måde, således at 3. par løber forlæns igennem 4. par, og dette baglæns igennem 3.

17–18 c) Med 3 klap i egne hænder danser 1. og 2. par mod hinanden. 2 hoptrin.

19–21 Herrerne tager højre armkrog med mødende dame, og de svinger 1 gang rundt.
3 hoptrin.

22–24 Derpå venstre armkrog med egen dame 1 gang rundt. 3 hoptrin. Alle ender på egen plads.

25–32 3. og 4. par danser på lignende måde.

De følgende ture er ligesom 1.; kun danses i afdeling a) Tyrolerhopsa.

Berlinerkontra

Horsensegnen

Musikhefte I, nr. 14.

Opstilling: 4 par i kvadrille.

Trin: Hoptrin, chassétrin og forgangen nats trin. Appel ved begyndelsen af afd. a) og tillige midt i den, hvis retningen ændres.

»At krydse«. D. danser foran egen h. forfra igennem parret, der står til venstre for hende og møder ham på modsat pars plads. H. danser bagom egen d. forfra igennem parret, der står til h. f. ham, og møder hende på modsat pars plads. 6 hoptrin.

Herrerne skal altid bagom egne og mødende damer.

»At åbne«. Parret danser med 4 chassés, først fra hinanden, så fremad, dernæst med front mod hinanden og sammen baglæns ud på plads.

1–4	1. tur a)	Stor kreds medsols. 8 hoptrin.
1–4		Stor kreds modsols. 8 hoptrin.
5–7	b)	1. og 2. par krydser. 3. og 4. par åbner.
8–11		1. og 2. par omdansning med alm. fatning. 8 forgangen nats trin.
12–14		1. og 2. par krydser tilbage, 3. og 4. par åbner.
15–18		1. og 2. par omdansning. 8 forgangen nats trin.
5–7		3. og 4. par krydser, 1. og 2. par åbner.
8–11		3. og 4. par omdansning. 8 forgangen nats trin.
12–14		3. og 4. par krydser tilbage, 1. og 2. par åbner.
15–18		3. og 4. par omdansning. 8 forgangen nats trin.
|:1–4:|	2. tur a)	Enhånds omdansning på stedet med egen danser med- og modsols. 16 hoptrin.
	3. tur a)	Tohånds omdansning på stedet med egen danser med- og modsols. 16 hoptrin.
	4. tur a)	Damemølle medsols. 16 hoptrin.
	5. tur a)	Herremølle medsols. 16 hoptrin.
	6. tur a)	Tohånds dämemølle medsols. 16 hoptrin.
	7. tur a)	Tohånds herremølle medsols. 16 hoptrin.
	8. tur a)	Damekreds med- og modsols. 16 hoptrin.
	9. tur a)	Herrekreds med- og modsols. 16 hoptrin.
	Afd. b) er ens i alle turene.	
|:1–4:|	Dansen slutter med: Stor kreds med- og modsols, 16 hoptrin, hvorefter der danses ud med almindelig hopsa til en eller anden hopsamelodi.	

Gamle Berliner

Langeland

Musikhefte I, nr. 15.

Opstilling: 4 par i kvadrille.

Trin: Hoptrin. Appel ved begyndelsen af og midt i afd. a).

»At krydse«: Damen danser forfra gennem parret, der står til venstre for hende – over modsat pars plads – og derpå frem til midten, idet hun krydser forom herren. Herren danser først bagom egen dame – så forfra gennem parret, der står til højre for ham – over modsat pars plads, bagom egen dame, og derpå frem til midten af kvadrillen. Man slutter altså på den forkerte side af egen danser. 10 hoptrin eller 1 chassé og 8 hoptrin.

Med en lille appel på 1. trin bytter herren plads med egen dame, idet h. danser bagom d. og begge snurrer 1 gang rundt medsols (højre omkring), samtidig trækker de sig tilbage fra kvadrillens midte. 4 hoptrin. Under selve krydset snurrer herrerne modsols (v. omkring) og damerne medsols (h. omkring).

»At åbne«: Parret danser først fra hinanden så fremad, derpå mod hinanden og sammen til plads. 10 hoptrin eller et chassé og 8 hoptrin. Idet der åbnes snurrer herrerne medsols (h. omkring) og damerne modsols (v. omkring). Alle omdrejninger foregår altså mod kvadrillens midte.

1–8	1. tur	a)	Stor kreds medsols. 8 hoptrin.
1–8			Stor kreds modsols. 8 hoptrin.
9–22		b)	1. og 2. par krydser, 3. og 4. par åbner.
9–22			1. og 2. par krydser tilbage, 3. og 4. par åbner.
9–22			3. og 4. par krydser, 1. og 2. par åbner.
9–22			3. og 4. par krydser tilbage, 1. og 2. par åbner.
|:1–8:|	2. tur	a)	Enhånds omdansning på stedet med egen danser med- og modsols. 16 hoptrin.
	3. tur	a)	Tohånds omdansning på stedet med egen danser med- og modsols. 16 hoptrin.
	4. tur	a)	Omdansning på stedet med egen danser med korsgreb med- og modsols. 16 hoptrin.
	5. tur	a)	Damekreds med- og modsols. 16 hoptrin.
	6. tur	a)	Herrekreds med- og modsols. 16 hoptrin.

7. tur a) Enhånds damemølle med- og modsols. 16 hoptrin.

8. tur a) Enhånds herremølle med- og modsols. 16 hoptrin.

9. tur a) Hvert par tager tohåndsfatning og danser rundt i kredsen, først medsols (h. baglæns), så modsols (d. baglæns). 16 hoptrin.

Afd. b) er ens i alle turene.

| :1–8: | Dansen slutter med stor kreds med- og modsols. »Hele Verden«. 16 hoptrin.

Drejlsdansen

Roskildeegnen

Musikhefte I, nr. 16

Opstilling: 4 par i kvadrille.

Trin: Hurretrin, hoptrin og chassétrin.

»At krydse«: Damen danser forfra gennem parret, der står til venstre for hende – over modsat pars plads – og derpå frem til midten, idet hun krydser forom herren. Herren danser først bagom egen dame – så forfra gennem parret, der står til højre for ham – over modsat pars plads, bagom egen dame, og derpå frem til midten af kvadrillen. Man slutter altså på den forkerte side af egen danser. Når parret mødes i kvadrillens midte, gøres 3 appeller (»træde skamlerne«). 8 hoptrin og 3 appeller. Herre og dame bytter plads med 1 chassé og 3 appeller. Herren til venstre bag om damen og damen til højre. Under ombytningen bliver man i kvadrillens midte.

Når man krydser hjem igen, foregår det på tilsvarende måde, dog træder man ud på plads under de 3 appeller. Herren begynder med venstre fod, damen med højre.

»At åbne«: Parret danser først fra hinanden, så fremad, derpå mod hinanden og sammen til plads. 8 hoptrin.

| :1–8: | 1. tur a) Stor kreds medsols. 16 hurretrin.
9–22 b) 1. og 2. par krydser, 3. og 4. par åbner.
9–22 1. og 2. par krydser tilbage 3. og 4. par åbner.
9–22 3. og 4. par krydser, 1. og 2. par åbner.
9–22 3. og 4. par krydser tilbage. 1. og 2. par åbner.
| :1–8: | 2.–3.–4. Tur a) omdansning på stedet med egen danser, alm. fatning. 16 hurretrin.
5.–7.–9. Tur a) Enhånds damemølle medsols. 16 hurretrin.
6.–8.–10. Tur a) Enhånds herremølle medsols. 16 hurretrin.
11. tur a) Stor kreds medsols. 16 hurretrin.
Afdeling b) er ens i alle turene.
| :1–8: | Dansen slutter med omdansning på stedet med egen danser, alm. fatning. 16 hurretrin.

Hattemageren

Nordsjælland

Musikhefte I, nr. 17.
Opstilling: 4 par i kvadrille.
Trin: Hurretin og hoptrin.
| :1–8: | 1. tur a) Stor kreds medsols. 16 hurretrin.
9–10 b) De dansende slipper hinandens hænder og vender sig mod egen danser og gør 3 appeller (venstre, højre, venstre),
11–12 hvorefter de klapper 3 gange.
13–16 Igen 3 appeller og 3 klap.
9–16 Vendt mod fremmed danser gentages appeller og klap.
| :17–24: | c) Kæde kredsen 1 gang rundt. Der begyndes med at give højre hånd til egen danser. 16 hoptrin.

| :1–8: | 2. tur a) Omdansning på stedet med egen danser med almindelig fatning. 16 hurretrin.

3.–5.–7. Tur a) damekreds medsols. Livfatning. 16 hurretrin.

4.–6.–8. Tur a) herrekreds medsols. Livfatning, 16 hurretrin.

9. tur a) Stor kreds medsols. 16 hurretrin.

Afdeling b) og c) er ens i alle turene.

| :1–8: | Dansen slutter med: Omdansning på stedet med egen danser med almindelig fatning. 16 hurretrin.

Jødetur

Holbækegnen

Musikhefte I, nr. 18.

Opstilling: 4 par i kvadrille.

Trin: hurretrin og hoptrin.

| :1–8: | 1. tur a) Stor kreds medsols. 16 hurretrin.

9–16 b) Damekreds 1. omg. medsols. 8 hoptrin.

9–16 Derpå rykker damerne sammen i midten og står stille, medens herrerne danner kreds og danser 1. omgang rundt medsols. 8 hoptrin. (Herrerne slutter til venstre for egen dame).

| :17–24: | c) Herrerne løfter armene over damerne, der dukker sig lidt, og der dannes således »dobbeltring« og danses medsols 2 omgange. 16 hoptrin.

| :25–32: | d) Kæde kredsen 1 gang rundt. 16 hoptrin.

| :1–8: | 2.–3.–4. Tur a) omdansning på stedet med egen danser med alm. fatning. 16 hurretrin.

5. tur a) Damekreds medsols. 16 hurretrin.

6. tur a) Herrekreds medsols. 16 hurretrin.

7. tur a) Damekreds medsols. 16 hurretrin.

8. tur a) Enhånds herremølle medsols. 16 hurretrin.

9. tur a) Damekreds medsols. Livfatning, 16 hurretrin.

10. tur a) Herrekreds medsols. Livfatn., 16 hurretrin.

11. tur a) Stor kreds medsols. »Hele familien«. 16 hurretrin.

12. tur a) Stor kreds med livfatning medsols. »Det søde rare«. 16 hurretrin.

Afdelingerne b), c) og d) er ens i alle turene.

|:1–8:| Dansen slutter med: Omdansning på stedet med egen danser, almindelig fatning. 16 hurretrin.

Sextur

Holbækegnen

Musikhefte I, nr. 19.

Opstilling: 4 par i kvadrille.

Trin: Hurretrin, chassé og gangtrin.

1–8 1. tur a) Stor kreds medsols. 16 hurretrin.

9–12 b) »Opføring«. 1. og 2. par tager tohåndsfatning, strækker armene lige ud til siderne og danser med 4 chassés medsols om hinanden tilbage til udgangsstilling uden drejning under bevægelsen.

Chassés i opføringen danses på følgende måde:

Herren: 1. chassé til siden, beg. m.v.
2. chassé lige frem, beg. m.h.
3. chassé til siden, beg. m. v., som krydses over h.
4. chassé tilbage, beg. m. h.

Damen: 1. chassé til siden, beg. m. h.
2. chassé tilbage, beg. m. v.

3. chassé til siden, beg. m. h., som krydses over v.
4. chassé lige frem, beg. m.v.

13–16 3. og 4. par danser på samme måde.

17–24 c) Kæde kredsen 1 gang rundt. 16 gangtrin.

|:1–8:| 2.–3.–

4. tur a) Omdansning på stedet med egen danser, alm. fatning. 16 hurretrin.

5. tur a) Damekreds medsols. 16 hurretrin.

6. tur a) Herrekreds medsols. 16 hurretrin.

7. tur a) Damekreds medsols. 16 hurretrin.

8. tur a) Enhånds herremølle medsols. 16 hurretrin.

9. tur a) Damekreds medsols. Livfatning. 16 hurretrin.

10. tur a) Herrekreds medsols. Livfatning. 16 hurretrin.

11. tur a) Stor kreds medsols. »Hele familien«. 16 hurretrin.

12. tur a) Stor kreds medsols. Livfatning. »Det søde rare«. 16 hurretrin.

Afdelingerne b) og c) er ens i alle turene.

|:1–8:| Dansen slutter med: Omdansning på stedet med egen danser, alm. fatning. 16 hurretrin.

Kontradans

Vendsyssel

Musikhefte I, nr. 28.

Opstilling: 4 par i kvadrille.

Trin: Hoptrin, springforttrin, gangtrin, og polkatrin.

Appel ved begyndelsen af og midt i afdeling a).

1–8 1. tur a) Stor kreds medsols. 8 hoptrin.

1–8 Stor kreds modsols 8 hoptrin.

9–15 b) 1. og 2. herre svinger med livfatning deres

damer rundt på stedet. 14 springforttrin.

16 løfter dem højt op i luften og sætter dem ind i kredsen med ryggen mod hinanden.

9–16 3. og 4. par det samme.

17–18 c) Medens damerne bliver stående med ryggen mod hverandre, danser herrerne medsols med 4 gangtrin og 4 klap om til modstående dame (beg. m. v. fod),

19–24 tager livfatning med hende, og de svinger rundt på stedet med 12 springforttrin: herrerne slutter med at stå på damernes plads, ryg mod ryg.

17–18 Damerne danser straks videre medsols med 4 gangtrin og 4 klap om til egen herre.

19–24 og svinger med ham 12 springforttrin. Parrene er nu endt på modsat plads.

|:25–32:| d) Kæde en hel gang rundt, 16 gangtrin; der gøres en kompliment, når man møder egen danser på modsat plads og når kæden er færdig.

Parrene skal for hver tur skifte til modsat plads.

|:1–8:| 2. tur a) Parvis enhånds omdansning på stedet med- og modsols. 16 hoptrin.

3. tur a) Parvis tohåndsomdansning på stedet med- og modsols. 16 hoptrin.

4. tur a) Parvis omdansning på stedet med ryggreb, forlæns og baglæns. 16 hoptrin.

5. tur a) Enhånds damemølle med og modsols. 16 hoptrin.

6. tur a) Enhånds herremølle med- og modsols. 16 hoptrin.

7. tur a) Tohånds damemølle med- og modsols. 16 hoptrin.

8. tur a) Tohånds herremølle med- og modsols. 16 hoptrin.

9. tur a) Damekreds med- og modsols med skulderfatning. 16 hoptrin.

10. tur a) Herrekreds med- og modsols med skulderfatning. 16 hoptrin.

11. tur a) Stor kreds med- og modsols. 16 hoptrin.

Afdelingerne b), c) og d) er ens i alle turene.

|:1–8:| Dansen slutter med, at alle danser hurtig polka parvis rundt i salen.

Halvfemte Tur I.

Nordsjælland

Musikhefte I, nr. 20, I.

Opstilling: 4 par i kvadrille.

Trin: Hoptrin, chassétrin, valsetrin og gangtrin.

Kun appel, hvor det særskilt angives.

|:1–8:| 1. tur a) Stor kreds medsols. 16 hoptrin.

9–16 b) 1. og 2. par danser med 1 chassé og 2 gangtrin mod hinanden og med 1 chassé og 2 gangtrin baglæns ud på plads.

9–16 3. og 4. par det samme.

17–24 c) Alle danser vals kredsen ½ gang rundt; dog begyndes der med et »tyrolerkast«: Appel på udvendig fod, idet indvendig fod og hånd svinges ind mod kredsens midte (herren har damens venstre hånd i sin højre), (hænder og fødder skal mødes i midten). 1 tyrolerkast og 7 valsetrin, idet 1. valsetrin er tilbage udfra kredsens midte.

17–24 afd. c) gentages til egen plads.

25–28 d) Herren lægger højre arm om damens liv, og hun venstre hånd på herrens højre skulder;

de går således modsols kredsen 1 gang rundt. 16 gangtrin

29–32 hvorpå herren svinger damen ½ gang rundt modsols og går medsols tilbage til udgangsstilling. »Kongens Have«.

33 e) Herre og dame vender sig mod hinanden og gør kompliment.

34 vender sig derpå omkring (herren venstre, damen højre om) og gør kompliment for fremmed danser.

|:1–8:| 2.–3.–4. tur a) Parvis omdansning på stedet med egen danser, alm. fatning, medsols. 16 hoptrin.

5.–7.–9. tur a) Damekreds medsols. Livfatning, 16 hoptrin.

6.–8.–10. tur a) Herrekreds medsols. Livfatning, 16 hoptrin.

11. tur a) Stor kreds medsols. 16 hoptrin.

Afdelingerne b), c), d) og e) er ens i alle ture.

|:1–8:| Dansen slutter med: Parvis omdansning på stedet med egen danser, alm. fatning, medsols, 16 hoptrin.

Halvfemte Tur II

Falster

Musikhefte I, nr. 20, II.

Opstilling: På to rækker, omvendt rækkeopstilling (herrerne til venstre, damerne til højre set fra fronten).

Trin: Gangtrin, chassétrin, balancétrin og valsetrin.

NB! Når et nyt par træder til (1.–3.–5.– . . . gang), rykker rækkerne på takt 21, 2. gang 1 plads op mod fronten.

1–8 a) 1. herre og 1. dame går med højre enhånds fatn. langsomt og gravitetisk 1 omgang rundt, 8 gangtrin,

9–16 vender og går med venstre enhånds fatning omgangen tilbage. 8 gangtrin (begge beg. m. v. fod).

17–18 b) 1. herre og dame gør dyb kompliment for hinanden, med et trin til venstre,

19–20 Igen kompliment med et trin til højre.

21–28 c) 1. herre tager med højre hånd sin dames venstre, og de danser med 4 chassé ned mellem rækkerne,

21–28 vender omkring til venstre uden at slippe hinandens hænder, danser tilbage og standser udfor 2. par, som nu står på 1. pars plads, 1. herre vendt mod 2. dame og 1. dame vendt mod 2. herre.

29–36 d) 1. og 2. par 4 balancés (damerne begynder til højre, herrerne til venstre);

29–36 1. herre og 1. dame vender sig under 5. balancétrin – damen til højre, herren til venstre – og fortsætter med yderligere 3 balancétrin over for hinanden.

37–44 e) 1. par tager alm. fatning og danser vals ned mellem rækkerne, 8 valsetrin.

37–44 og op mellem rækkerne, idet de standser udfor 2. par. 8 valsetrin.

Anden gang, dansen danses igennem, danser 1. par igen ligesom første gang, men balancés i d) danses overfor 3. par, og det standser efter valsen udfor dette par.

3. gang kommer 2. par med. 1 par gør balancés for 4. par og standser efter valsen udfor 4. par, 2. par danser med 3. og standser udfor 3. par o.s.v.

Hveranden gang begynder altså et nyt par. Når et par har danset dansen igennem efter at have gjort balancés for sidste par, stiller det sig op nederst. Deltager mange par i dansen, kan f.eks. 1., 3., 5. o.s.v. par begynde samtidig.

Oxekow

Fyn

Musikhefte I, nr. 21.

I 7. og 8. tur e) spilles 17–20 4 gange.

Opstilling: 8 par i dobbeltkvadrille.

Trin: Hoptrin, gangtrin. Der danses med svagt bøjede og fjedrende knæ. Appel ved begyndelsen af og midt i afdeling a) og d).

1–4	1. tur	a)	Stor kreds medsols, 8 hoptrin.
1–4			Stor kreds modsols, 8 hoptrin.
5–6		b)	1. og 2. række går med 4 langsomme skridt mod hinanden, rækkevis holdende hinanden i hænderne.
5–6			De går baglæns tilbage til udgangsstilling, samtidig med at 3. og 4. række går frem, 4 gangtrin.
7–8			Rækkerne står stille.
9–10		c)	Samtidig med at 3. og 4. række går baglæns tilbage til udgangsstilling, går 1. og 2. række med 4 langsomme skridt mod hinanden, idet de klapper 4 gange, 1 klap på hvert trin.
11			Rækkerne står derpå overfor hinanden og tramper 3 gange i gulvet med h. fod.
12			De klapper derpå 3 gange
9–12			hvorefter de går baglæns tilbage til udgangsstilling for at give plads for 3. og 4. række, der nu danser på samme måde.
13–16		d)	Hver række for sig danner kreds med livfatning og danser rundt medsols. 8 hoptrin.
13–16			Kreds modsols. 8 hoptrin.
|:17–20:|		e)	Hver lille kreds for sig danser kæde. 16 hoptrin.
|:1–4:|	2. tur	a)	Tohånds omdansning på stedet med egen danser med- og modsols. 16 hoptrin.

3. tur a) Hver rækkes damer for sig danser med tohåndsfatning rundt på stedet med- og modsols. 16 hoptrin.

4. tur a) Hver rækkes herrer for sig danser med tohånds fatning rundt på stedet med- og modsols. 16 hoptrin.

5. tur a) 1. og 3.–2. og 4. rækkes damer danner kredse og danser rundt med- og modsols. 16 hoptrin.

6. tur a) 1. og 3.–2. og 4. rækkes herrer danner kredse og danser rundt med- og modsols. 16 hoptrin.

7. tur a) Alle damer kreds med- og modsols. 16 hoptrin.

8. tur a) Alle herrer kreds med- og modsols. 16 hoptrin.

Afdeling b), c), d) og e) er ens i alle ture; dog danses afdeling d) og e) i 5. og 6. tur af 1. og 3. række og af 2. og 4. række sammen (der er altså nu kun 2 kredse). I 7. og 8. tur danser alle 4 rækker sammen i afdeling d) og e) (der er altså nu kun 1 kreds).

|:1–4:| Dansen slutter med: Stor kreds med- og modsols, 16 hoptrin, damerne med den kønne side udad.

Herman Bosses

Bornholm

Musikhefte I, nr. 22.

Opstilling: Omvendt rækkeopstilling (herrerne til venstre, damerne til højre set fra fronten).

Trin: Løbetrin, gangtrin.

1–2 a) 1. Herre og dame løber imod hinanden og møder hinanden med højre håndflade med et fjedrende tryk (hænderne i skulderhøjde), 4 løbetrin,

3–4 løber derpå baglæns tilbage og bagom 2. herre og dame, 4 løbetrin.

5–6 Igen frem mod hinanden mellem 2 og 3. par, idet de mødes med venstre håndflade som før med højre.

7–8 De løber baglæns fra hinanden og bagom 3. herre og dame, 4 løbetrin.

1–6 1. herre og dame løber nu frem mellem 3. og 4. par. Herren tager damens højre hånd i egen venstre, og de løber op mellem rækkerne til egen plads. 12 løbetrin.

7–8 hvor de igen skilles og løber bagom 2. herre og dame og stiller sig på pladsen mellem 2. og 3. par. 4 løbetrin.

9–16 } b)
9–14 } Med et klap går 1. og 2. par »armkrogsknude«; først højre armkrog med egen danser – venstre armkrog, damerne for sig og herrerne for sig – atter højre armkrog med egen danser – og tilsidst venstre armkrog, damerne for sig og herrerne for sig, tilbage til samme plads som i slutningen af afd. a). 14 gangtrin.

15–16 De dansende afventer på plads 1. reprises begyndelse. Anden gang danser 1. par som før, men begynder en plads længere nede i rækken og danser armkrogsknude med 3. par.

3. gang dansen begynder forfra kommer 2. par med. 1. par danser armkrogsknude med 4. par og 2. par med 3. par.

Hveranden gang kommer et nyt par med.

1. par stiller op nederst efter at have danset armkrogsknude med sidste par.

Fransk Reel

Horsensegnen

Musikhefte I, nr. 23.

Opstilling: På 2 rækker. Herrerne til højre og damerne til venstre set fra fronten.

Trin: Franske reeltrin, hoptrin, gangtrin.

Franske reeltrin ligner reeltrin, men den fod, der løftes, føres i en kreds fremad, udad og bagud og sættes ved siden af den anden idet denne føres frem.

I	1–2	1. herre vender sig mod 2. herre og ryster hans højre hånd (op-ned) 4 gange.
	3–4	dernæst hans venstre hånd 4 gange, 1. og 2. dame gør samtidig det samme.
	5–8	H. og d. går 1 skridt mod hinanden og ryster hinandens hånd, først højre, så venstre.
II	9–12	H. og d. smeder: klapper i egne hænder, dernæst i hinandens højre hænder – i egne – i hinandens venstre – i egne – i hinandens hænder med begge hænder – 3 klap hver i egne hænder.
	13–16	H. og d. gør 4 franske reeltrin på stedet (herren svinger først venstre, damen højre fod).
III	9–12	De 2 par slutter kreds og danser rundt medsols, 8 hoptrin.
	13–16	modsols. 8 hoptrin. Appel ved begyndelsen og vendingen.
IV	17–20	Halvkæde: H. giver h. hånd til egen d., de går forbi hinanden, giver derpå v. h. til sidemanden, går forbi hinanden og stiller ind på modsat række. 8 gangtrin.
	21–24	H. giver atter egen D. h. h., de går forbi hinanden og stiller ind på modsat række. 8 gangtrin.

V 17–20 Herrerne gør appel og danner port, og rækkerne bytter plads, damerne går gennem porten holdende hinanden i hænderne. De dansende stiller sig ind på række, idet de drejer sig mod hinanden og fatter den anden hånd. 8 gangtrin.

21–24 Med appel bytter rækkerne atter plads på lignende måde som før, kun er det damerne, der nu danner porten, og herrerne går igennem. 8 gangtrin.

Dansen gentages, sådan at 1. og 4. par, 3. og 6. par o.s.v. danser sammen.
Var der et ulige antal par, kom der altid til at stå et par over, skiftevis ved den ene el. den anden fløj. Idet 1. par vender sig fra 2. par for at fortsætte dansen med 4., nikker herrer og damer til hinanden.

Matrosvals

Vendsyssel

Musikhefte I, nr. 29.

Opstilling: 4 par i kvadrille. Kan også danses af et vilkårligt antal par, der står i kreds; 7. og 8. tur springes da over.
Trin: Tyrolertrin og valsetrin. Appeller ved begyndelsen af og midt i afdeling a).

1–8 1. tur a) Stor kreds medsols, 8 tyrolertrin.
1–8 Stor kreds modsols, 8 tyrolertrin.
9–16 b) Alle danser vals rundt ret om (herrerne med armene foldet over brystet, damerne med hænderne i siden), alle standser, idet herrerne står overfor fremmed dame.

17–24		De smeder: Klap i egne hænder, hinandens højre hænder, egne, hinandens venstre, egne, begge hinandens. 4 klap i egne.
9–24		Atter vals enkeltvis og nu smedes med egen danser.
|:1–8:|	2. tur a)	Enhånds omdansning på st. med eg. d. med- og modsols. 16 tyrolertrin.
	3. tur a)	Tohånds omdansning på st. med eg. d. med- og modsols. 16 tyrolertrin.
	4. tur a)	Omdansning på st. med ryggreb med eg. d. med- og modsols (forlæns og baglæns). 16 tyrolertrin.
	5. tur a)	Enhånds damemølle med- og modsols. 16 tyrolertrin.
	6. tur a)	Enhånds herremølle med- og modsols. 16 tyrolertrin.
	7. tur a)	Tohånds damemølle med- og modsols. 16 tyrolertrin.
	8. tur a)	Tohånds herremølle med- og modsols. 16 tyrolertrin.
	9. tur a)	Damekreds med skulderfatning med- og modsols. 16 tyrolertrin.
	10. tur a)	Herrekreds med skulderfatning med- og modsols. 16 tyrolertrin.
	11. tur a)	Stor kreds med- og modsols. 16 tyrolertrin. Afdeling b) er ens i alle turene.
|:1–8:|	Dansen slutter med, at alle danser vals parvis rundt i salen.	

INDHOLDSFORTEGNELSE:

	Side	»358«
Indledning	3	
Berlinerkontra	14	8
Bitte Mand i Knibe	10	5
Den toppede Høne	9	4
Drejlsdansen	17	10
Firetur	11	7
Fransk Reel	29	14
Fremad	5	–
Gamle Berliner	15	9
Halvfemte Tur I	23	13
Halvfemte Tur II	24	13
Hattemageren	18	11
Herman Bosses	27	346
Hornfiffen	6	233
Jødetur	19	12
Kontradans	21	16
Korsfirtur	10	6
Matrosvals	30	17
Norsk Fjældmarch	8	3
Oxekow	26	–
Pigernes Fornøjelse	7	–
Pirrevals	12	15
Ruder Es	6	440
Sextur	20	–
Skomagerstykket	5	439
Syvspring	7	2
Tretur	13	328

Foreningen til Folkedansens Fremme

har udsendt følgende hefter:

Danske Folkedanse, Beskrivelser I	7. oplag	
1901–1976, ialt		11500
Danske Folkedanse, Musik I	11 oplag:	
1901–1972, i alt		17300
Danske Folkedanse, Beskrivelser II	4. oplag:	
1903–1955, i alt		7000
Danske Folkedanse, Musik II	6. oplag:	
1903–1972, i alt		10100
Danske Folkedanse, Beskrivelser III	4. oplag:	
1911–1959, i alt		6500
Danske Folkedanse, Musik III	4. oplag:	
1911–1954, i alt		7000
Folkedanse for Børn	4. oplag:	
1923–1967, i alt		9000
Gamle Himmerlandsdanse	3. oplag:	
1931–1952, i alt		6000
Gamle Salling-Danse	3. oplag:	
1932–1963, i alt		5000
Gamle sønderjyske Danse	4. oplag:	
1933–1975, i alt		8500
Gamle Danse fra Vejle Vesteregn	4. oplag:	
1934–1976, i alt		8500
Gamle Danse fra Møn	3. oplag:	
1939–1966, i alt		6000
Gamle Danse fra Mors og Thy	3. oplag:	
1939–1973, i alt		6000
Gamle Danse fra Fyn og Øerne	3. oplag:	
1941–1969, i alt		6000
Gamle Danse fra Randersegnen	3. oplag:	
1943–1974, i alt		6500
Gamle Danse fra Sjælland	3. oplag:	
1948–1976, i alt		6000
Gamle Danse fra forskellige Egne	1. oplag:	
1955		2000
Gamle Danse fra Lolland-Falster	1. oplag:	
1960		2000
Gamle Danse fra Vendsyssel og Læsø	1. oplag:	
1966		2000
Gamle Danse fra Bornholm	1. oplag:	
1971		2000
Legestuen	4. oplag:	
1934–1966, i alt		8000
Nordisk Legestue	1. oplag:	
1964		1500
Engelsk Oversættelse af 16 Danse	1. oplag:	
1960		1000
Vejledning for Ledere i Folkedans	4. oplag:	
1944–1973, i alt		5000
Folkedanserens Sangbog	18. oplag:	
1935–1976, i alt		129000

Desuden er der med foreningens samtykke udkommet følgende oversættelser:

Old Danish Folk Dances. Edited by the F. A. Basette Company, Springfield Massachussets. 1906. (Beskrivelseshefterne I og II.)

»*Folk-Dances of Denmark*«, translated and edited by Elizabeth Burchenal, New-York: G. Schirmer. 1915.

Tanskalaisia Kansantanhuja (et udvalg af dansene fra hefte I, II og III) ved Kaarina Kari. Et tekst- og et musikhefte. Werner Söderström Osakeyhtiö, Porvoossa, Suomi, 1924.

Valik Pohjamaade Rahvatantse. Tallinn. 1927. (Udvalgte nordiske folkedanse, hvoraf 18 danske) ved Anna Raudkats (Estland).

»*10 alte dänische Volkstänze*« ved Ludwig Burkhardt, Hamburg. 1929.

Yderligere er flere danske folkedanse optaget i Ludwig Burkhardts hefter: »*Mädel, wasch dich*«, Hamburg, 1926,

ISBN 87-850-40-3